

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

Nacionalno povjerenstvo za specijalističko usavršavanje doktora medicine

KLASA: 131-02/22-03/02
URBROJ: 534-07-2-2/1-22-1
Zagreb, 13. travnja 2022.

Europski specijalistički ispit Europske udruge liječnika specijalista (UEMS, od franc. *Union Européenne des Médecins Spécialistes*) - elaborat o suvremenim edukacijskim načelima specijalističke izobrazbe doktora medicine u unaprjeđenju standarda zdravstvene skrbi, značenju Europskog specijalističkog ispita Sekcije UEMS-a kao jamstva vrhunskih specijalističkih kompetencija pojedinca doktora specijalista i potvrde kakvoće procesa nacionalnog specijalističkog usavršavanja.

Elaborat je izradila Radna skupina Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje doktora medicine: prof. dr. sc. Nada Čikeš, dr. med., Ivana Bureš Valentić, dr. med., prof. dr. sc. Vesna Kušec, dr. med., Marija Pederin, dipl. iur., Marija Rogoznica, dr. med., prof. dr. sc. Adriana Vince, dr. med. i prof. dr. sc. Rado Žic, dr. med.

Elaborat je usvojen na 81. sjednici Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje doktora medicine dana 20. travnja 2022. kao ključni dokument u izradi standarda specijalističkog usavršavanja doktora medicine.

Svrha elaborata je promovirati Europski specijalistički ispit UEMS, diseminirati informacije i potaknuti specijalizante, mentore i sve specijaliste uključene u specijalističku izobrazbu u Republici Hrvatskoj na polaganje Europskog specijalističkog ispita UEMS jer je taj ispit oznaka izvrsnosti u struci u Europi i svijetu. Uspjeh na Europskom specijalističkom ispitu UEMS pokazuje kvalitetu i ishode specijalističkog usavršavanja Republike Hrvatske u odnosu na Europsku uniju.

1. Uvod

Europska udruga liječnika specijalista (UEMS) je organizacija koja zastupa 1,6 milijuna europskih liječnika specijalista, osnovana 1958. godine. Savjetodavno je tijelo Europske komisije, a temeljna mu je zadaća usklađivanje i zajednički razvoj specijalističkog obrazovanja liječnika na razini Europske unije (EU). UEMS postavlja standarde za visokokvalitetnu medicinsku praksu i specijalističko obrazovanje unutar EU te je povezan s nacionalnim zdravstvenim nadležnim tijelima i snažno ih potiče na implementaciju europskih preporuka i dokumenata.

UEMS je donio Povelju o specijalističkom usavršavanju koja uključuje cjelokupni proces učenja i podučavanja, ocjenjivanja, osiguranje i unaprjeđenje kakvoće itd., unutar Europskog zajedničkog okvira specijalističkog usavršavanja (engl. *Common Training Framework, CTF*). Svi dokumenti i standardi u UEMS-u se donose prema procedurama koje su dogovorile države članice. U izradi dokumenata sudjeluju stručnjaci – nacionalni predstavnici iz svih stručnih tijela UEMS-a, a službeno se prihvaćaju na sjednicama Vijeća koje čine predstavnici nacionalnih liječničkih udruga (npr. Hrvatski liječnički zbor).

Programi specijalizacija – Europski uvjeti za specijalističko usavršavanje (engl. *European Training Requirements, ETR*) visoko su strukturirani dokumenti s jasno određenim uvjetima za specijalizanta, mentora i za institucije u kojima se obavlja specijalističko obrazovanje. Brojne struke na temelju tako provedenog specijalističkog usavršavanja imaju organizirano polaganje Europskih specijalističkih ispita UEMS u skladu s preporučenim sadržajem specijalističkog usavršavanja. Takvi ispiti su jednakovrijedni nacionalnim specijalističkim ispitima i mogu se prihvatiti kao ekvivalent nacionalnim ispitima za

pojedine specijalizacije. Cilj visokih standarda programa usavršavanja i Europskih ispita jest unaprjeđenje zdravstvene skrbi u zemljama članicama UEMS-a (EU i EEA, *European Economic Area*). U daljnjem tekstu detaljno ćemo obrazložiti proces nastajanja Europskih specijalističkih ispita, uvjete za polaganje kao i stjecanje naziva europskog specijalista.

2. Sekcije UEMS-a koje provode Europski specijalistički ispit

Potvrda visoke razine specijalističkog znanja ostvaruje se uspješnim polaganjem ispita u organizaciji UEMS-a: Specijalističke sekcije i Europskog odbora (*UEMS European Board of Specialty xxx*) za određenu specijalizaciju. Prvi europski specijalistički ispit je održan 1984. godine iz anesteziologije. Ubrzo su i druge specijalističke sekcije UEMS-a u suradnji sa svojim Europskim odborom za određenu specijalizaciju uspostavile Europski specijalistički ispit UEMS.

Danas se Europski specijalistički ispit UEMS provodi u više od 40 disciplina, odnosno provodi ga većina specijalističkih sekcija i Multidisciplinarnih udruženih skupina (MJC):

1. alergologija i klinička imunologija / *Allergology and Clinical Immunology* https://uemsallergology.eu/data/assets/pdf_file/0009/23211/EAACI-UEMS-Examination.pdf
2. anesteziologija / *Anesthesiology* <https://sites.google.com/view/eba-uems/eba-standing-committees/epd>
3. kardiologija / *Cardiology* <http://www.uems-cardio.eu/index.php/initiatives/eeqc>
4. klinička genetika / *Clinical Genetics* <https://www.uems-ecmqg.org/>
5. dermatologija i venerologija / *Dermatology & Venereology* <https://www.uems-ebdv.org/web/index.php/uems-board-examination>
6. gastroenterologija / *Gastroenterology* <https://www.euboqh.org/exam/>
7. otorinolaringologija / *Otorhinolaryngology* <http://orluems.com/>; <http://www.ebeorl-hns.org/>
8. kirurgija šake / *Hand Surgery* <http://www.ebhs.info/>
9. intenzivna medicina / *Intensive Care Medicine* <https://ebicm.esicm.org/training/>
10. neurologija / *Neurology* <https://www.uems-neuroboard.org/web/>
11. neurokirurgija / *Neurosurgery* <https://www.eans.org/page/Exams>
12. nuklearna medicina / *Nuclear Medicine* <https://uems.eanm.org/>
13. nefrologija / *Nephrology* <https://www.era-online.org/en/education/european-specialty-examination-in-nephrology-eseneph/>; <https://www.mrcpuk.org/european-specialty-examination-nephrology> ;
14. oftalmologija / *Ophthalmology* <https://www.uems-ophtalmologie.org/> <https://www.ebo-online.org>
15. (oro)maksilofacijalna kirurgija / *Oromaxillofacial Surgery* <https://omfsuems.eu/>; <http://www.ebomfs.eu/>
16. ortopedija i traumatologija / *Orthopaedics and Traumatology* <http://www.ebotexam.org/>
17. patologija / *Pathology* <https://europathol.wordpress.com/about/>
18. dječja kirurgija / *Pediatric Surgery* <https://www.uemspaedsurg.org/education-training>
19. fizikalna medicina i rehabilitacija / *Physical and Rehabilitation Medicine* <https://uems-prm.eu/>
20. plastična, rekonstrukcijska i estetska kirurgija / *Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery* <https://ebopras.eu/>
21. radiologija / *Radiology* <https://www.uemsradiology.eu/>; <https://www.myebr.org/etap/apply-etap-assessment>;
22. intervencijska radiologija / *Interventional Radiology* <https://www.uemsir.eu/cme/training/>
23. neuroradiologija / *Neuroradiology* <https://neuro.uemsradiology.eu/>; <https://www.ebnr.org/>

24. pulmologija / *Respiratory Medicine* <https://www.ersnet.org/education-and-professional-development/hermes-examinations-in-adult-and-paediatric-respiratory-medicine/register-for-the-hermes-examinations/>
25. kirurgija (opća kirurgija) / *Surgery (General Surgery)* <https://uemssurg.org/divisions/general-surgery/>
26. koloproktologija / *Coloproctology* <https://uemssurg.org/divisions/coloproctology/>
27. endokrinološka kirurgija / *Endocrine Surgery* <https://uemssurg.org/divisions/endocrine-surgery/>
28. onkološka kirurgija / *Surgical Oncology* <https://uemssurg.org/divisions/surgical-oncology/>
29. torakalna kirurgija / *Thoracic Surgery* <https://uemsthorax.eu/>
30. transplantacijska medicina / *Transplantation* <https://uemssurg.org/divisions/transplant-medicine/> EBSQ Examination – UEMS Surgery
31. traumatološka kirurgija / *Trauma Surgery* <https://uemssurg.org/divisions/trauma-surgery/>
32. kardiorakalna kirurgija / *Thoracic and Cardiovascular Surgery* <https://www.uems-cardiothoracicsurgery.com/>
33. urologija / *Urology* <https://www.ebu.com/examination/>
34. vaskularna kirurgija / *Vascular Surgery* <https://uemsvascular.com/febvs-examination/>
35. angiologija / *Angiology* <https://www.vas-int.net/uems/>
36. hitna medicina / *Emergency Medicine* <https://www.uems-em.eu/>
37. ginekologija i opstetricija / *Obstetrics and Gynecology* <https://www.ebcoq.eu/>
38. reprodukcijaska medicina i embriologija / *Reproductive Medicine* <https://www.eshre.eu/Accreditation-and-Certification/Center-accreditation-of-subspecialist-training/Introduction>
39. pedijatrija / *paediatrics* <https://www.eapaediatrics.eu/ebp-exams/european-board-examination/>
40. endokrinologija / *Endocrinology, Diabetes and Metabolism* <https://www.ese-hormones.org/education/european-board-examination/>
41. seksualna medicina / *Sexual Medicine* MJCSM – *Multidisciplinary Committee of Sexual Medicine*
42. medicina rada / *Occupational Medicine* Training – UEMS | *Occupational Medicine* (uems-occupationalmedicine.org)
43. pedijatrijska urologija / *Paediatric Urology* EBPU/MJC-PU/EAPU - ESPU | *European Society for Paediatric Urology*
44. interna medicina / *Internal Medicine* <https://www.ebim-online.org/european-exam-internal-medicine/> - u pripremi
45. sprječavanje i nadzor infekcija / *Infection prevention and control* - u pripremi
46. mikrobiologija / *Medical Microbiology* European Exam (uems-smm.eu); https://www.esmid.org/profession_career/speciality_training_uems/ - u pripremi
47. psihijatrija / *Psychiatry* - <https://uemspychiatry.org/>, u pripremi

Uvođenje i primjena uvjeta/kriterija specijalističke izobrazbe UEMS-a (ETR) u državama članicama EU i priznavanje, tj. prepoznavanje, jednakovrijednosti značenja Europskog specijalističkog ispita UEMS važni su preduvjeti ujednačavanja standarda specijalističke izobrazbe u Europi, a što jamči i ujednačavanje suvremenih standarda zdravstvene skrbi temeljenih na dostignućima medicinskih znanosti. Zemlje koje nemaju uspostavljen sustav specijalističkih ispita, imaju na raspolaganju dobru praksu Europskih specijalističkih ispita UEMS-a. Zahvaljujući visokoj razini provedbe ispita, većina je zemalja usvojila Europski specijalistički ispit UEMS kao službeni ispit na nacionalnoj razini (primjerice europska diploma iz anesteziologije priznaje se u više od deset zemalja EU, Ujedinjenom Kraljevstvu, Švicarskoj i Egiptu).

Potrebno je istaknuti medicinsku važnost preporučenih ETR-a, budući da su to nužni uvjeti u uspješnoj provedbi specijalističke liječničke izobrazbe koji su izradili stručnjaci liječnici specijalisti za liječnike specijalizante na temelju suvremenih saznanja medicinskih i edukacijskih znanosti. Izobrazba liječnika je ključni preduvjet ishoda i kakvoće zdravstvene skrbi, te je specijalistička izobrazba liječnika prema suvremenim uvjetima UEMS ETR-a nužna za uspješnost nacionalne zdravstvene skrbi.

ETR, odnosno uvjeti liječničke specijalističke izobrazbe, dostupni su na mrežnim stranicama UEMS-a: <https://www.uems.eu/areas-of-expertise/postgraduate-training/european-standards-in-medical-training>

Popis europskih specijalističkih ispita uz smjernice dostupan je na mrežnim stranicama: <https://www.uems.eu/areas-of-expertise/postgraduate-training/cesma>.

3. Uvjeti za prijavu Europskoga specijalističkog ispita

Europskom specijalističkom ispitu UEMS mogu pristupiti specijalizanti zadnje godine specijalizacije te liječnici specijalisti koji su već položili nacionalni specijalistički ispit, a žele potvrdu visoke razine stečenih kompetencija u svom specijalističkom području, tj. potvrdu izvrsnosti. Ova potvrda (diploma, svjedodžba, certifikat, „*fellowship*“ u slučaju specijalističke izobrazbe u akreditiranoj edukacijskoj ustanovi) je visoko priznanje postignutog znanja i kompetencija u određenoj specijalizaciji, doprinos usklađivanju standarda liječničke specijalističke izobrazbe u EU, potvrda kakvoće edukacijskog procesa specijalista za određenu zemlju pristupnika, te važan dokument kakvoće pri zapošljavanju u EU i ostatku svijeta.

Ispit je također namijenjen zemljama unutar EU koje nemaju razvijen nacionalni sustav specijalističkog ispita. U nekim zemljama EU preporučuje se Europski specijalistički ispit UEMS specijalizantima kao alternativa nacionalnom, a također neki programi specijalističke izobrazbe podržavaju i preporučuju polaganje (i) Europskog specijalističkog ispita UEMS kao dio napredovanja u struci (engl. „*career progress*“) odnosno potvrda ostvarenih visokih europskih standarda liječničke specijalističke edukacije. Ključni preduvjet pristupa ispitu je završen medicinski fakultet u EU (napomena - za kandidate izvan EU je neizvjesno priznavanje ovog stupnja izobrazbe), specijalistički staž u zadnjoj godini specijalizacije ili položen specijalistički ispit i upis u registar specijalista. Ovo su opći preduvjeti prema dokumentima UEMS-a (i CESMA-e, *Council for European Specialists Medical Assessment*, engl., Vijeće za procjenu europskih liječnika specijalista), a za pojedine specijalizacije se navode i dodatni preduvjeti.

Primjerice, kandidati koji žele pristupiti Europskom specijalističkom ispitu UEMS iz opće kirurgije prilikom prijave moraju predložiti dokaze o stručnom i znanstvenom radu i sudjelovanju na relevantnim kongresima, a što se posebno boduje (potreban minimum je 25 bodova).

Proces prijave uz potrebnu dokumentaciju detaljno je opisan na mrežnim stranicama europskih specijalističkih sekcija, odnosno u recentnije izdanim smjernicama za plan i program provođenja pojedinih specijalizacija (ETR) dostupnih na mrežnim stranicama UEMS-e: <https://www.uems.eu/areas-of-expertise/postgraduate-training/european-standards-in-medical-training>.

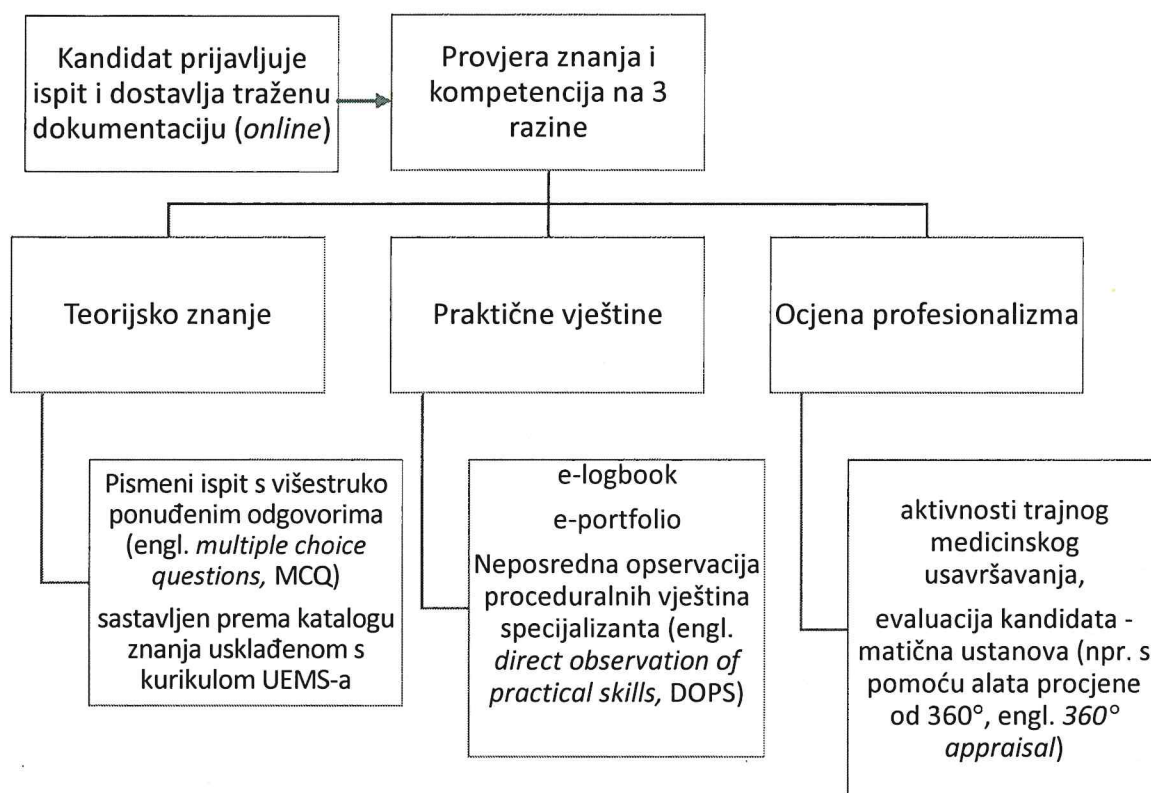
Specijalizacije koje u programu imaju zahvate odnosno kirurške operacije, prilikom prijave UEMS-ovog ispita prilažu dokaz o kompetencijama, koje potvrđuje mentor specijalizanta u specijalizantskoj knjižici (engl. *logbook*) (o tome da je specijalizant stekao kompetencije predviđene specijalizacijom tijekom svojeg staža).

Nakon što kandidat podnese prijavu i dostavi traženu dokumentaciju (prijavnicu, životopis, diplomu, licenciju za obavljanje samostalnog rada, dokaz o kompetencijama, dokaz o uplati troškova ispita, *logbook* i dr.) ostvareni su uvjeti za pristup ispitu.

4. Sadržaj Europskog specijalističkog ispita

Ispit koji organizira specijalistička sekcija / MJC (engl. *Multidisciplinary Joint Committee*, Multidisciplinarni zajednički odbor) ili Europski odbor (engl. *Board*) određene specijalizacije mora biti akreditiran od UEMS-CESMA-e kako bi se osigurala velika kakvoća ostvarenog specijalističkog znanja (područje rada CESMA-e) i cjelokupnog ispitnog procesa.

Sadržaj ispita temelji se na 3 razine: provjeri teorijskog znanja, provjeri praktičnih vještina i ocjeni profesionalizma (Slika 1.). Formativna ocjena kandidata donosi se nakon evaluacije pristupnikovog osobnika i specijalizantske knjižice – *logbook-a*, a ukupna ocjena rezultat je položenog pisanog i praktičnog dijela ispita. Tek nakon što su svi preduvjeti zadovoljeni, kandidat stječe diplomu/certifikat Europskog odbora UEMS-a određene specijalizacije. Samo ispit koji organizira UEMS će imati autentifikaciju od UEMS-a i vrijedi kao dokument velike kakvoće ostvarenog znanja, te je priznat kao jednakovrijedan (ili potvrda izvrsnosti specijalističkih kompetencija) u većini zemalja članica EU i izvan EU. Stručna/znanstvena europska specijalistička društva su često uključena u proces specijalističkog ispita koji organizira specijalistička sekcija UEMS-a / MJC. Isključivo je potvrda/diploma/certifikat UEMS-e o položenom specijalističkom ispitu UEMS-e priznata u Europi i izvan Europe kao dokaz vrlo velikih specijalističkih kompetencija i istovjetan nacionalnom specijalističkom ispitu.

Slika 1. Algoritam pristupanja europskom specijalističkom ispitu, prilagođeno prema prezentaciji dr. Zeev Goldika, dostupnoj na: <https://www.uems.eu/areas-of-expertise/postgraduate-training/cesma>

Europski specijalistički ispiti UEMS, pisani i usmeni, u pravilu su na engleskom jeziku, za neke specijalističke ispite su prevedeni, a anesteziologija s najduljim stažem održavanja specijalističkih ispita UEMS EU nudi mogućnost na jednom od čak 12 jezika. Iskustvo održavanja ispita na engleskom, nezavisno od specijalizacije ili područja, nije ključno u ishodu i uspješnosti. Pitanja se pripremaju koristeći standardno nazivlje i bez nepotrebnog teksta i opisa. Organizatori ispita i ispitivači provjeravaju i ručno isprave gramatičke i jezične greške te vještina i snalaženje s engleskim jezikom nije presudna za potvrdu specijalističkih kompetencija. Ovdje je potrebno napomenuti da je u medicini i medicinskim znanostima korištenje stručne i znanstvene literature na engleskom jeziku uobičajeno, a također i sudjelovanje u radu znanstvenih skupova i kongresa izvan vlastite zemlje, s korištenjem engleskog jezika. Zaključno za Europski specijalistički ispit UEMS se pokazalo da polaganje specijalističkog ispita na engleskom nije zapreka uspješnosti.

4. 1. Primjeri ispita:

Gastroenterologija

Sastoji se od 200 pitanja koji se rješavaju u dva dijela od 3 sata. Pitanja s višestruko ponuđenim točnim odgovorima su postavljena prema načelu najtočniji odgovor od ponuđenih pet odgovora. Ispit provjerava ključna znanja, razumjevanje, sposobnost interpretacije informacija i rješavanja kliničkih slučajeva.

Ispit se organizira jednom godišnje.

Preporučena je literatura na mrežnim stranicama:

<https://www.eubogh.org/exam/>

<https://www.eubogh.org/executive/>.

Ginekologija i porodništvo

Dva dijela ispita, prvi dio se temelji na *online* testu (engl. *Knowledge Based Assessment*, KBA), a sastoji se od pitanja s višestruko ponuđenim odgovorima, dok je drugi dio tipa OSKI (objektivno strukturirani klinički ispit (engl. *Objective Structured Clinical Examination OSCE*)).

Nužno je položiti prvi dio da bi se pristupilo drugom dijelu ispita.

Test se provodi na engleskom jeziku.

Izlazak na ispit je omogućen pod određenim uvjetima.

1. dio KBA se sastoji od dva dijela, svaki traje 3 sata, jedan dio se odnosi na ginekologiju, drugi na porodništvo, sastavljen je od različitih vrsta pitanja;

2. dio OSKI evaluira kliničke kompetencije. Kandidati prolaze kroz nekoliko „postaja“ na kojima intervjuiraju, pregledavaju i liječe standardizirane bolesničke i medicinske simulacije ili kliničke situacije.

Oftalmologija

Ispit se održava dva puta godišnje na proljeće u Parizu i u jesen u Berlinu. Ispit se sastoji od dva dijela: prvi dio je pismeni ispit, a drugi dio je usmeni ispit. Pismeni ispit sastoji se od pitanja s višestruko ponuđenim odgovorima (engl. *Multiple Choice Questions*) iz temeljnih znanosti, medicinskih i kirurških pitanja oftalmologije. Usmeni ispit dio traje 60 minuta i odgovara se pred 8 ispitivača. Ispitivači su podijeljeni u četiri skupine obzirom na dijelove oka i orbite. Pismeni dio čini 40% bodova ispita, a usmeni dio s praktičnim ispitom rješavanja kliničkih slučajeva, slikama, dijagnostikom i liječenjem bolesnika čini 60% bodova. U sva četiri dijela usmenog ispita kandidat mora postići pozitivnu ocjenu, inače ne može položiti ispit. Obzirom na epidemiološku situaciju i pandemiju tijekom 2021. i 2022. održan je elektronički ispit, ali je zadržao sve značajke i dijelove specijalističkog ispita, uz strogu informatičku kontrolu informatičke tvrtke koja se profesionalno bavi nadzorom ispita.

Opća kirurgija

Kandidat prolazi dva procesa validacije pri podnošenju zahtjeva za dobivanjem certifikata. Kriterije za pristup (engl. *eligibility*) i ispit.

Dokumentacija za prijavu se sastoji od popunjenog obrasca prijave uz potpis kandidata i dva mentora, preslika diplome medicinskog fakulteta, dokaza da je kandidat obavio 6 godina specijalizacije iz kirurgije, kopiju licencijske, knjižicu kompetencija (engl. *surgical evidence of competence logbook*), životopis, dva pisma preporuke i potpisane potvrde o ostvarenih minimalno 25 bodova kroz trajno medicinsko usavršavanje ili publikacije. S obzirom na to da je Direktivom 2005/36/EC o priznavanju stručnih kvalifikacija propisano najkraće trajanje specijalizacije opće kirurgije od 5 godina, pristupnici iz država članice EU u kojima je specijalizacija opće kirurgije propisana u trajanju od 5 godina, mogu pristupiti UEMS EU ispitu iz kirurgije nakon jedne godine rada kao specijalist kirurgije, te prilažu dokaz o tome.

Propisani su udjeli ispitnih pitanja iz različitih dijelova kirurgije.

Test se provodi na engleskom jeziku.

Ispit se sastoji od dva dijela:

1. dio je pisani te se sastoji od 150 pitanja s višestruko ponuđenim odgovorima, traje 3 sata;
2. dio je usmeni ispit koji se sastoji od 6 različitih „postaja“ s kliničkim pitanjima, svaka traje 9 min.

Radiologija

Europski odbor radiologije (eng. *European Board of Radiology*, EBR) provodi Europski ispit iz radiologije kao jednakovrijedan specijalistički ispit u Poljskoj, Njemačkoj, Hrvatskoj, odgovara prvom dijelu ispitivanja u Turskoj, slikovnoj interpretaciji ispita u Finskoj, pisanom ispitu u Sloveniji te specijalističkom ispitu u Nizozemskoj. Europska diploma iz radiologije dodatna je kvalifikacija izvrsnosti u skladu s programom specijalizacije iz radiologije Europskog radiološkog društva (eng. *European Society of Radiology*). Europska diploma iz radiologije međunarodni je kriterij vrednovanja u radiologiji i UEMS ju potpunosti priznaje te ima značajnu vrijednost u brojnim drugim državama. Ispit se sastoji od tri dijela: pitanja s višestruko ponuđenim odgovorima, kratke studije (eng. *Short Cases*, SCs) i procjena vještina kritičkog razmišljanja i rješavanja kliničkog slučaja (eng. *Clinicaly Oriented Reasoning Evaluation*, CORE). Ispit je međunarodno mjerilo izvrsnosti u radiologiji, koji omogućuje ujednačavanje specijalističkog usavršavanja radiologije.

<https://insightsimaging.springeropen.com/articles/10.1007/s13244-018-06>

<https://www.lavanguardia.com/monograficos/excelencia-empresarial-abril/trabajamos-para-elevar-la-calidad-de-la-radiologia-en-los?esi=true>

65-7

5. Postupak pripreme i izrade ispita

Uloga UEMS-a je osim izrade preporuka i standarda liječničkih specijalizacija, također i provedba specijalističkih (završnih) ispita (eng. „*exit exam*“) (Main UEMS - Policy Documents). UEMS i CESMA su izradili opće upute koje se usklađuju sa suvremenim načelima edukacijskih znanosti za medicinu. Pojedine sekcije/specijalizacije također primjenjuju neke posebnosti sukladno potrebama svoje struke. Svrha provedbe i pristupa specijalističkom ispitu UEMS EU je jamstvo specijalističkog znanja i specijalističkih kompetencija u europskim uvjetima jedinstvenosti (eng. *commonality*) specijalističke izobrazbe te na temelju premise sustavnosti primjene i podudarnosti usklađenosti (eng. *consistency and concordance*) kriterija specijalističke izobrazbe (ETR) (Durkan M. *EBE European Board Exam Eligibility What does your exam Mean Diploma vs Fellowship*). Prezentacija CESMA Meeting May 2019 (Main UEMS - CESMA Meetings).

EU Board of xxx naziv specijalizacije - specijalistički ispit (završni, *exit*) sastoji se od pisanog ispita, usmenog i praktičnog dijela OSKI. Najčešće je ispit organiziran kao pisani i usmeni, a za praktični dio povjerenstvo za ispit / ispitivači prouče „*logbook*“ (specijalizantska knjižica) za čiju vjerodostojnost jamči mentor pristupnika potpisom, te drugu potrebnu dokumentaciju. Pisani ispit sadrži oko 100 do 200 pitanja s nekoliko ponuđenih odgovora (optimalno 5, ali ponekad 4 ili 3), od kojih je jedan „*najtočniji*“ (eng. *single best answer*). Pisani ispit traje do 3 sata s mogućim prekidom za pojedinog pristupnika. Opseg testa i trajanje je određeno na temelju najboljih ishoda. Test se temelji na sadržaju ETR-a (eng. *syllabus*, Main UEMS - European Standards in Medical Training - ETRs), a ponekad su navedeni preporučeni udžbenici. U pravilu ETR određuje ostvarivanje specijalističkih kompetencija. Specijalistički test je ispit primjene znanja, a ne samo poznavanje činjenica te je pripremljen u obliku standardiziranih slučajeva bolesnika. Svrha specijalističkog ispita je jamstvo da je pristupnik specijalizant ili specijalist posjeduje potrebno specijalističko znanje i specijalističke kompetencije. Postoje pravila i preporuke za pripremu pitanja s više ponuđenih odgovora i pravila načina opisa stanja bolesnika, a u nastavku su navedene referencije i izvori. Kad je predviđen i usmeni dio ispita, održava se sljedeći dan s dva ispitivača, odnosno dva su ispitivača za svaki dio usmenog ispita. Ovaj dio ispita je

pripremljen za standardizirane opise bolesnika i stanja i s predviđenim mogućim odgovorima prema kojima se vrednuje odgovor pristupnika. Za neke specijalizacije, usmeni dio ispita je razgovor s ispitivačima o obrađenom bolesniku/stanju/slučaju iz prakse pristupnika i koji je opisan u *logbook* dokumentaciji. Usmeni dio također ima varijacije sukladno potrebama nekih specijalizacija. Primjerice, za neke kirurške struke se organizira i provodi također i OSCE. Ispitivač ne smije poznavati pristupnika, tj. izuzima se ako je bio prethodno u kontaktu s pristupnikom tijekom specijalističkog obilaska ili drugih prilika.

U pripremi ispita se osniva radna skupina za ispit, čiji članovi su u pravilu delegati u sekciji, ali je moguće uključiti i stručnjake iz tog područja koji nisu članovi sekcije (npr. fakultetski nastavnici, mentori...). Članovi skupine se dogovaraju oko izrade pitanja MCQ, uzajamno ocjenjuju kakvoću i format pitanja prema postojećim preporukama CESMA-e / UEMS-a, popravljaju i ispravljaju te osiguravaju pohranu pitanja u tzv. banku pitanja. U pripremi je potrebno prirediti barem dvostruko više pitanja nego što se namjerava koristiti u prvom ispitnom roku. Banka pitanja se čuva u tajnosti i pitanja su dostupna samo radnoj skupini. Pitanja se također ocjenjuju po težini, sukladnosti preporukama i području koje ispituje. Samo dio pitanja se ponavlja u sljedećem ispitnom roku i banku pitanja je potrebno neprestano obnavljati i nadopunjavati s odgovarajućim pitanjima.

Za svaku specijalizaciju, a prema preporukama CESMA-e, sadržaj ispita/pitanja je naveden u ETR-u i odnosi se na ključne i važne dijelove specijalističkog rada koji su nužni za samostalan rad u rutinskom poslu specijalista koji radi standardne specijalističke slučajeve. Rijetka stanja i bolesti se ne preporučuju u ispitu. U ispitni fond se mogu uključiti europske preporuke i europske smjernice struke. Neka pitanja, koja se više ne namjeravaju koristiti u ispitu, mogu se objaviti na mrežnim stranicama specijalističkog ispita kao ogledna. U pripremi i izradi svakog pitanja radna skupina određuje što se želi postići, tj. ispitati/potvrditi određenim pitanjem. U nastavku su navedene neke referencije/izvori koje se odnose na pripremu pitanja s više ponuđenih odgovora:

- https://www.uems.eu/data/assets/pdf_file/0017/24911/UEMS-CESMA-A-guide-to-successfully-writing-MCQs-final.pdf
- [European Examination in Core Cardiology \(EECC\) \(uems-cardio.eu\)](http://www.uems-cardio.eu)
- [EEGC Question Writing Guide 020219.pdf \(uems-cardio.eu\)](http://www.uems-cardio.eu)
- https://www.uems.eu/data/assets/pdf_file/0017/24911/UEMS-CESMA-A-guide-to-successfully-writing-MCQs-final.pdf
- *Constructing Written Test Questions For the Basic and Clinical Sciences. Third Edition (Revised), 2001. National Board of Medical Examiners, Philadelphia, ur. Susan M. Case, PhD and David B. Swanson, PhD*
- [Main UEMS - CESMA Meetings:](#)
- *Tenore A. Writing (Good) Multiple Choice Questions (MCQ's). (Review : Basic concepts in writing good MCQs). Prezentacija CESMA Meeting December 2015.*
- *Westwood M. Setting the Standard in Examinations: How to Determine Who Should Pass. Prezentacija CESMA Meeting May 2016.*

Izrada pitanja (MCQ i opis slučajeva bolesnika) je samo dio cjelokupnog ispita. Za organizaciju ispita je potrebno odrediti vrijeme i mjesto (najčešće vezano uz znanstveni kongres specijalizacije), oblik provedbe ispita, tj. kontaktno ili elektroničkim putem, radnu skupinu za organizaciju i provedbu (tajnik/ca, ispitivači, itd.), odabrati informatičku podršku (uključuje i nadzor i sprječavanje varanja), odrediti uvjete pristupa ispitu, procijeniti troškove organizacije ispita, prirediti obrasce i upute za ispit i žalbeni postupak, te mrežnu stranicu sa svim informacijama i pristupom. Navedeno je samo kratka ilustracija složenosti organizacije ovakvog ispita. U nastavku su linkovi važnih dokumenata UEMS-a o specijalističkom ispitu:

- https://www.uems.eu/data/assets/pdf_file/0018/24912/UEMS-CESMA-Guideline-for-the-organisation-of-European-postgraduate-medical-assessments-Final.pdf

- https://www.uems.eu/_data/assets/pdf_file/0019/24913/UEMS-CESMA-Guideline-on-examiner-selection-for-European-postgraduate-medical-assessments-final.pdf
- https://www.uems.eu/_data/assets/pdf_file/0004/28219/UEMS-2015.36-UEMS-CESMA-Guideline-on-appeal-amended-after-council-meeting.pdf

5.1. Priprema kandidata za Europski specijalistički ispit

Uspješno položen Europski specijalistički ispit UEMS –je važna potvrda kakvoće specijalističke izobrazbe na nacionalnoj razini i usklađenosti s programima specijalističke izobrazbe u EU, te potvrda i jamstvo kakvoće osmišljenog programa ETR-a. Programi specijalističke izobrazbe i provedba specijalističkih ispita predstavljaju ključnu sigurnost pacijenta i podudarnost najboljih standarda zdravstvene skrbi na nacionalnoj i europskoj razini. U pripremi pristupanja EU Hrvatska se obvezala na usklađivanje izobrazbe reguliranog liječničkog zvanja. Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske je osnovalo povjerenstva za izradu specijalističkih programa izobrazbe sukladno suvremenim saznanjima medicinskih znanosti i edukacijskih znanosti, s ciljem usklađivanja standarda i kakvoće zdravstvene skrbi u Europi i državama članicama EU. Sadržaji svih programa specijalizacija sastavljeni su prema standardima medicinske izobrazbe koja se temelji na stjecanju kompetencija te su u svim programima definirana znanja i vještine koje specijalizant mora steći uz razinu kompetencije, odnosno procjenu samostalnosti u radu. Svi se ti podaci moraju unijeti u specijalizantsku knjižicu (*logbook*), a uspješnost u napredovanju i stjecanju kompetencija u knjižici potpisom jamči mentor. Ispunjena i pozitivno ocijenjena knjižica kandidata dio je dokumentacije koja se prilaže prijavi za ispit te je podložna ocjeni povjerenstva koje odlučuje o pristupu na ispit. Procjena kakvoće sadržaja specijalizantske knjižice važan je podatak o spremnosti pristupnika ispitu, o kakvoći specifičnog specijalističkog programa i specijalističkog usavršavanja na nacionalnoj razini. Ministarstvo zdravstva, koje je u Republici Hrvatskoj nadležno za provođenje specijalističkog usavršavanja, nadležno je tijelo koje osigurava i unaprjeđuje kakvoću sadržaja i izrade dokumenta specijalizantske knjižice.

5.2. CESMA (*Council for European Specialists Medical Assessment*) – specijalistički ispiti, upute i smjernice, osiguranje kakvoće procesa

CESMA je savjetodavno tijelo UEMS-a, osnovano 2007. godine sa svrhom izrade smjernica i uputa provedbe liječničkog specijalističkog ispita, usklađivanja specijalističkog ispita u EU, poticanja pristupanju i polaganju Europskog specijalističkog ispita UEMS kao potvrde postignutih visokih standarda specijalističkih kompetencija, alternativa ili opcija za nacionalni specijalistički ispit, te osiguranje kakvoće cjelokupnog procesa ispita.

- [Main UEMS - CESMA, Glasgow Declaration - February 2007.pdf \(uems.eu\)](#)
- [Terms-of-reference-for-the-CESMA-FINAL.pdf \(uems.eu\)](#)

U radu ovog tijela sudjeluju liječnici specijalisti delegati sekcija i skupina MJC, i dvije osobe iz administrativno-pravnih poslova središnjeg ureda UEMS-e. Rad delegata u CESMA-i nije honoriran i provodi se u slobodno vrijeme članova. Ova skupina stručnjaka radi na proučavanju, odabiru i pripremi suvremenih dokaza (engl. *evidence-based*) edukacijskih znanosti u medicini za razinu specijalističkog liječničkog ispita i osiguranja odgovarajuće kakvoće, objektivnosti i nepristranosti cjelokupnog procesa. Rad CESMA-e je također doprinos usklađivanju edukacijskih standarda u liječničkim specijalizacijama i ostvarivanju podudarne razine specijalističkih kompetencija u Europi, te u konačnici ishodu iste kakvoće zdravstvene skrbi u Europi. Za provedbu ispita CESMA priređuje i usavršava preporuke pisanja ispitnih pitanja, oblika ispita, metode procjene prolaznosti i druge važne aspekte specijalističkog ispita. Osiguranje kakvoće u organizaciji i provedbi svih specijalističkih ispita koje održavaju sekcije i skupine UEMS-a provode članovi CESMA-e koji su prošli edukaciju za ocjenitelje (engl. *appraisers*). Evaluacija (procjena, engl. *appraisal*) ispita se provodi pri prvom održavanju ispita, kad je to formativna evaluacija, i ponovo nakon uspostavljanja redovitog održavanja ispita, tzv. ukupna evaluacija. Formativna evaluacija ima za svrhu stručnu i savjetodavnu podršku u cjelokupnom procesu uključenom u održavanje ispita, a ukupna evaluacija dodatno upućuje na eventualna poboljšanja/nadopune te u slučaju dobre ocjene dodjeljuje certifikat kakvoće u trajanju od 5 godina.

- [Main UEMS - CESMA appraisals](#)
- https://www.uems.eu/data/assets/pdf_file/0006/25296/UEMS2014.34-UEMS-CESMA-Guideline-for-quality-control-on-behalf-of-UEMS-CESMA-of-European-postgraduate-medical-assessments-.pdf

Pristup prezentacijama sastanaka članova CESMA-e koji se održavaju dva puta godišnje (link dolje 2007-2019).

- [Main UEMS - CESMA Meetings](#)

6. Recenzija i vrednovanje pitanja

Pripremljena pitanja se rasprave i ocjenjuju u radnoj skupini za pitanja za usklađenost s preporukama za pripremu pitanja (s višestruko ponuđenim odgovorima), sadržaj i relevantnost za ispit te za težinu. Radna skupina se mora složiti da je pitanje primjereno i zadovoljava svrhu provjere postignutih kompetencija, odnosno pitanje se odbacuje ili popravljaju. U pripremi pitanja članovi radne skupine individualno ocjenjuju i procjenjuju pitanja, te zajednički donose konačnu odluku.

Drugi stupanj ili oblik vrednovanja i recenzije pitanja je neposredno nakon održanog ispita kad se prati uspjeh pristupnika i uspjeh točnih odgovora za svako pitanja. Pitanja za koja se nađe da većina pristupnika nije točno odgovorila, odbacuju se i ne ulaze u ocjenjivanje uspjeha na ispitu. Radna skupina za pitanja ponovo razmatra primjerenost ovakvog pitanja.

Oportuno je da su pitanja i pripremljeni slučajevi bolesnika dobro usklađeni s preporukama za pisanje pitanja s više ponuđenih odgovora, budući da je to preporučeni pristup (engl. *psychometry*) provjere/potvrde specijalističkog znanja i kompetencija. Referencije i izvori su prethodno navedeni.

7. Potvrda sekcije o položenom ispitu (inačice)

Uspješno položen ispit je preduvjet stjecanja potvrde o položenom ispitu, odnosno potvrde ostvarenom visokom standardu specijalističkih kompetencija, znanja i vještina sukladno standardima UEMS-a odnosno sekcije za određenu specijalizaciju. Za sada nema jednoobraznog ili preporučenog izgleda potvrde, ali sadrži znakovlje UEMS-a (logo) i sekcije s odgovarajućim tekstom, a može ju izdati Sekcija/Odbor koji su organizirali i provodili ispit te potvrdom jamče uspjeh položenog ispita. Pod položenim ispitom se podrazumijeva onaj oblik ispita, pisani i usmeni ili samo pisani, kako ga organizira određena sekcija za svoju specijalizaciju. Položen ispit podrazumijeva da je pristupnik ispunio uvjete prolaznosti koje je postavila sekcija i da je uspješno položio cjelokupni ispit, tj. sve njegove predviđene dijelove. O kriterijima prolaznosti (npr. metode Angoff, Hofstee) postoji više izvora, a preporuke i iskustva su dostupna na mrežnim stranicama prezentacija sastanaka CESMA-e [Main UEMS - CESMA Meetings](#). Pristupnici su obaviješteni pisanim putem o uspjehu i dobivaju na uvid analizu rezultata svojih ispitnih pitanja. Obrada pisanog ispita i javljanje ishoda traje oko dva tjedna. Pristupnici mogu uložiti žalbu na ishod, a žalba se razmatra.

8. Diploma UEMS-a – stjecanje naziva *fellow of*

Potvrda uspješno položenog Europskog specijalističkog ispita UEMS je „diploma“ ili potvrda („certifikat“), te za sada ovo nazivlje nije ujednačeno za sve sekcije/specijalizacije UEMS-e. Ovi nazivi su sinonimi.

Autentifikacija diplome

Vjerodostojnost potvrde „autentificira“, tj. potvrđuje javni bilježnik u središnjem uredu UEMS-e u Bruxellesu, [Main UEMS - Authentication of diplomas](#). Za to je predviđen precizno opisani administrativni postupak uz administrativnu nadoknadu od 110 eura.

Za pristupnike koji su uspješno položili cjelokupni ispit, a specijalističku izobrazbu su odradili u edukacijskom središtu koji je akreditiran, dodjeljuje se naziv „*Fellowship of European Board of ...naziv specijalizacije*“. Ovaj dodatak specijalističkom nazivu ukazuje upravo na važnost akreditacije ustanova

koje provode specijalističku izobrazbu liječnika. Potrebno je napomenuti da jedna od aktivnosti UEMS-e, odnosno sekcija i skupina (MJC) je akreditacija obrazovnih ustanova sukladno postojećim dokumentima i smjernicama Microsoft Word - UEMS Visitation Charter1.doc. U godišnjem izvješću rada sekcija i skupina se također navode i akreditacijski posjeti učinjeni u protekloj godini.

Samo specijalistički Europski specijalistički ispit koji se provodi u organizaciji sa specijalističkom sekcijom/MJC UEMS-e, a ponekad u zajedničkoj organizaciji s europskim društvom za ovu specijalizaciju može ishoditi s jamstvom UEMS diplome/certifikata/*fellowship* i priznat je kao dokaz i potvrda visokog standarda specijalističkih kompetencija u većini zemalja EU i izvan Europe. Europski specijalistički ispit UEMS je priznat i prepoznat kao potvrda izvrsnog specijalističkog znanja u Europi i svijetu, jednakovrijedan je nacionalnom specijalističkom ispitu u državama članicama EU, odnosno preporučuje se specijalizantima u smislu potvrde ostvarenih specijalističkih kompetencija te potvrde izvrsnosti.

9. Prednosti i značenje diplome UEMS-a

Jedna od ključnih aktivnosti UEMS-a je kontinuiran rad na visokim standardima specijalističke liječničke izobrazbe sukladno postignućima medicinskih znanosti i suvremenim načelima edukacijskih znanosti, a što neprijeporno uključuje i organizacija Europskih specijalističkih ispita UEMS kao potvrda ostvarene kakvoće (engl. *quality control*) izobrazbe i specijalističkih kompetencija jednoobraznih za sve države članice EU.

U dokumentima i pravilnicima UEMS-a se učestalo navodi tumačenje i značenje Europskog specijalističkog ispita UEMS koji je potvrda visoke kakvoće ostvarenih specijalističkih liječničkih kompetencija, ali također je istaknuto da nema svrhu ili zamjenu radne dozvole (licencije). Mnoge europske zemlje su već sklopile sporazum s UEMS-om o priznavanju Europskog ispita UEMS za specijalistički ispit, mnoge zemlje (odgovarajuće nacionalne institucije) preporučuju specijalizantima Europski specijalistički ispit UEMS kao prednost nacionalnom, mnoge specijalizacije preporučuju specijalizantima da pristupe i polože ovaj ispit. Uspješno položen ispit je potvrda da je pristupnik /specijalizant /specijalist ostvario veliku kakvoću specijalističkih kompetencija, ali je ujedno i potvrda da je nacionalni program specijalističke izobrazbe sukladan onom u EU i omogućuje specijalističku izobrazbu velike kakvoće, ali i usklađivanje liječničke specijalističke izobrazbe u Europi. Izobrazba liječnika i liječnika specijalista ima za neposredan ishod kakvoću zdravstvene skrbi, te će podudarni standardi specijalističkih kompetencija imati za ishod usklađivanje standarda zdravstvene skrbi u Europi.

Potvrda položenog Europskog specijalističkog ispita UEMS je potvrda kakvoće (engl. *Quality Mark*) i također je važan dio akademskog napredovanja (engl. *career progress*) u procesu cjeloživotne izobrazbe liječnika. Pri zapošljavanju, profesionalnoj mobilnosti i studijskim posjetima, specijalistička diploma/certifikat/*fellowship* UEMS EU predstavlja značajnu prednost u potvrdi općih i specijalističkih kompetencija. Diploma/certifikat položenog Europskog specijalističkog ispita UEMS je prestižna i visokovrijedna kvalifikacija u životopisu i trajnoj izobrazbi specijalista.

Upravo je i to razlog da pristupnici (specijalisti, specijalizanti) iz zemalja koje nisu članice EU su zainteresirani i nastoje pristupiti i položiti Europski specijalistički ispit UEMS..

10. Priznavanje diplome UEMS-a i odnos prema nacionalnom ispitu

Diploma/certifikat UEMS EU o položenom specijalističkom ispitu iz anesteziologije je priznata kao jednakovrijedna nacionalnom specijalističkom ispitu u Austriji, Švicarskoj, Mađarskoj, Poljskoj, Nizozemskoj, Rumunjskoj, Malti, Ujedinjenom Kraljevstvu, Irskoj, Finskoj, Turskoj, Sloveniji, Moldavskoj, Portugalu, Češkoj Republici, Hrvatskoj, Egiptu i drugima.

Diploma koja se stječe polaganjem specijalističkog ispita iz radiologije (UEMS EU) ima dodatno veliko značenje u karijeri specijalista u Francuskoj, Italiji, Belgiji, Švedskoj, Rusiji, Bosni i Hercegovini, Slovačkoj, Malti, Estoniji, Gruziji, Hrvatskoj također u zemljama Bliskog Istoka i Azije, osobito u Indiji i Pakistanu.

Za specijalistički ispit iz oftalmologije Europski specijalistički ispit UEMS je zamijenio nacionalni u Austriji, Švicarskoj i Belgiji, obavezan u Francuskoj, a visoko preporučan specijalizantima oftalmologije u Sloveniji, Nizozemskoj i Finskoj (D. Matthysen, CESMA Meeting May 2012).

Presentation Zeev Goldik 2010

[https://www.uems.eu/data/assets/powerpoint_doc/0011/1208/European Assessments - Dr Zeev Goldik - Chairman CESMA - October 2010.ppsx](https://www.uems.eu/data/assets/powerpoint_doc/0011/1208/European_Assessments_-_Dr_Zeev_Goldik_-_Chairman_CESMA_-_October_2010.ppsx)

Priznavanje i prepoznavanje Europskog specijalističkog ispita UEMS je suvremeni standard liječničke specijalističke izobrazbe prihvaćen u Europi i većini ostatka svijeta budući da regulirano liječničko zvanje, stručnjaci liječnici specijalisti koji sudjeluju i volonterski doprinose cjelokupnom procesu specijalističke izobrazbe i ispita na europskoj i nacionalnoj razini visoko vrednuju da je ključni ishod kakvoće specijalističke izobrazbe upravo kakvoća zdravstvene skrbi.

Podsjećamo da su u organizaciji Ministarstva zdravstva održane dvije radionice za voditelje specijalističkog usavršavanja u 2019. (zapisnik u pismohrani MiZ-a) o europskim standardima specijalističkog ispita, te su svi voditelji programa specijalističkog usavršavanja bili suglasni i podržali Europski specijalistički ispit UEMS-a. To znači da su voditelji specijalističke izobrazbe upoznati, prihvaćaju i zahtijevaju najbolje standarde liječničke specijalističke izobrazbe i najbolje standarde ishoda za zdravstvenu skrb stanovništva Republike Hrvatske. Potrebno je istaknuti da liječnici specijalisti u članstvu Hrvatskoga liječničkog zbora (dalje: HLZ) sudjeluju u radu UEMS-e, CESMA-e, sekcija i drugih skupina ove institucije kao stručnjaci volonteri, uz suglasnost i preporuku HLZ-a (pismohrana HLZ), upravo u izradi standarda specijalističke izobrazbe i specijalističkog ispita te nacionalne implementacije ovih programa i saznanja.

Za liječnike specijalizante i specijaliste koji svoju specijalističku izobrazbu obavljaju u Hrvatskoj moraju se omogućiti preduvjeti polaganja Europskog specijalističkog ispita UEMS i prepoznavanja ovog ispita kao jednakovrijednog nacionalnom te kao dodatni pokazatelj vrlo visokog standarda ostvarenih specijalističkih kompetencija i specijalističkog znanja u akademskom napredovanju. Ne smiju postojati administrativne prepreke koje onemogućavaju temeljna prava na rad i izobrazbu. Europski specijalistički ispit UEMS, priznat i prepoznat kao jamstvo kakvoće specijalističkih kompetencija od cjelokupnog liječničkog zvanja, ujedno je i jamstvo zaštite prava pacijenta na najbolju liječničku skrb, zaštite pacijenta i visokih standarda zdravstvene skrbi stanovništva i u Hrvatskoj.

Doktor medicine, koji je položio Europski specijalistički ispit UEMS iz određene specijalizacije, dostavlja Ministarstvu zdravstva uz zahtjev ovjerenu kopiju diplome/potvrde sekcije UEMS i svu dokumentaciju o položenom specijalističkom ispitu i obavljenom specijalističkom usavršavanju. Ako diplomu nije potvrdio javni bilježnik središnjeg ureda u UEMS-u (autentifikacija diplome) Ministarstvo zdravstva će putem HLZ-a tražiti provjeru vjerodostojnosti potvrde Sekcije UEMS-a o položenom ispitu (potvrda autentičnosti). UEMS-ov ispit je potvrda izvrsnosti i priznaje se kao ispit jednakovrijedan specijalističkom ispitu u Republici Hrvatskoj i automatski prihvaća i priznaje rješenjem.

Uz zahtjev potrebno je Ministarstvu zdravstva dostaviti uredno ispunjenju knjižicu o specijalističkom usavršavanju, dnevnik rada, potvrdu medicinskog fakulteta o odslušanom poslijediplomskom specijalističkom studiju i položenim ispitima, rješenje o odobrenju specijalizacije, preslika diplome o završenom studiju medicine, preslika odobrenja za samostalan rad, potvrdu sekcije o položenom ispitu UEMS-a, odnosno autentificiranu diplomu UEMS-a (ovjereni preslika), preslika dokumenta s osobnim identifikacijskim brojem (OIB) i dokaz o radnom odnosu.

U skladu s automatskim priznavanjem stručnih kvalifikacija doktora medicine specijalista, a posebno zbog izobrazbe doktora medicine kao reguliranog zvanja u sklopu Europskog zajedničkog okvira specijalističkog usavršavanja, Ministarstvo zdravstva izdaje rješenje o priznavanju položenog

specijalističkog ispita, kojim se priznaje položen ispit UEMS-a i daje pravo korištenje specijalističkog naziva propisanoga u programu te specijalizacije u Republici Hrvatskoj.

11. Zaključak

Europski specijalistički ispit UEMS) je najviši europski standard u procesu izobrazbe liječnika, završni dio procesa specijalističkog usavršavanja liječnika u sklopu Europskog zajedničkog okvira specijalističkog usavršavanja (CTF). Proces izobrazbe utvrđen je u Povelji o specijalističkom usavršavanju liječnika u Europskoj zajednici 1993. godine, a temelji se na Direktivi 93/16 EEC kojom je Europska komisija postavila opće smjernice za specijalističko usavršavanje liječnika specijalista u državama članicama EU. Poslije je Povelja usklađivana s modernijim verzijama direktive uključujući i Direktivu 2005/36/EC o priznavanju stručnih kvalifikacija prema kojoj je prihvaćena i Direktiva 2013/25/EU od 13. svibnja 2013., koja se odnosi na Republiku Hrvatsku povodom pristupanja EU i u Prilogu V. Direktive upisane su u točki 5.1.2., 5.1.3. i 5.1.4. hrvatske stručne kvalifikacije doktora medicine specijalista.

Na europskoj razini UEMS je odgovoran za usklađivanje i unaprjeđenje kakvoće specijalističke prakse liječnika u EU. Statutarni cilj UEMS-a je formulacija zajedničkih politika u području specijalističkog usavršavanja doktora medicine. Europski specijalistički ispit UEMS je u tom procesu najveće dostignuće, rezultat zajedničkog dogovora i rada liječnika specijalista iz država članica EU na temeljima moderne medicine i načela medicinske izobrazbe, a potvrđen od nacionalne liječničke udruge, jamči unaprjeđenje zdravstvene skrbi.

Uspješna prolaznost ispita i ostvarivanje dobrih ocjena je podjednako važna potvrda (nadzor kakvoće) specijalističke izobrazbe na nacionalnoj razini u zemlji članici EU (ili izvan EU) i usklađenosti s programima specijalističke izobrazbe u EU, te potvrda i jamstvo kakvoće Europskih zahtjeva za specijalističko usavršavanje (ETR). Ključni ishod rada stručnjaka UEMS-a na programima specijalističke izobrazbe i provedbi specijalističkih ispita je ujedno i ključno načelo liječničkog poslanja „sigurnosti pacijenta“ i podudarnost najboljih standarda zdravstvene skrbi na nacionalnoj i europskoj razini. Priznavanje Europskog specijalističkog ispita UEMS je suvremeni standard liječničke specijalističke izobrazbe. Diploma o položenom Europskom specijalističkom ispitu UEMS je priznata kao jednakovrijedna nacionalnom specijalističkom ispitu u državama članicama EU pa se za liječnike specijalizante i specijaliste koji svoju specijalističku izobrazbu obavljaju u Hrvatskoj moraju omogućiti preduvjeti polaganja Europskog specijalističkog ispita UEMS i priznavanje ovog ispita kao jednakoznačnog nacionalnom specijalističkom ispitu. Europski specijalistički ispit UEMS-a je fakultativan odabir specijalizanta kojim stječe kvalifikaciju izvrsnosti priznatu u državama članicama EU, uključujući i Hrvatsku, te u svijetu. Specijalizant je obavezan obaviti specijalističko usavršavanje u cijelosti i u propisanom vremenskom trajanju jer je sadržaj i vremensko trajanje specijalističkog usavršavanja propisano Direktivom u svim državama članicama EU.

Napomena: članovi sekcija UEMS-a koji sudjeluju u pripremi i organizaciji i provedbi ispita nisu honorirani i ne primaju naknadu za svoj rad, pokriveni su troškovi puta i boravka u slučaju potrebe putovanja. Ovo se odnosi i na sve članove skupine CESMA koja radi na standardima ispita i smjernicama. Također, članovi Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje kao i članovi radne skupine dobrovoljno su izradili ovaj elaborat.

Ivana Bureš Valentić, dr. med.

Ivana Bureš Valentić

prof. dr. sc. Nađa Čikeš

Nađa Čikeš

Prof. dr. sc. Vesna Kušec

Vesna Kušec

Marija Rogoznica, dr. med.

Marija Rogoznica

Prof. dr. sc. Adriana Vince

Adriana Vince

prof. dr. sc. Rado Žic

Rado Žic

Marija Pederin, dipl. iur.

Marija Pederin

SUGLASAN

Predsjednik Nacionalnog povjerenstva za specijalističko usavršavanje doktora medicine

Prim. Željko Plazonić

Željko Plazonić